Ennuste

Ennuste: Suomen talous korkeasuhdanteessa

Suomen talous | 19.06.2018

Suomen talouskasvu jatkuu laaja-alaisena. Vahva kansainvälinen kysyntä, parantunut kustannuskilpailukyky, kotitalouksien tulojen kasvu ja suotuisat rahoitusolot tukevat kasvua ennustevuosina. BKT:n kasvuennusteet vuosille 2018–2020 ovat 2,9 %, 2,2 %, ja 1,7 %. Lähivuosina hidastuva kasvu heijastaa pitkän aikavälin vaimeita kasvunäkymiä. Inflaatio pysyy yhden prosentin tuntumassa vuosina 2018–2019 ja kiihtyy 1 ½ prosenttiin vuonna 2020.

Kokonaistuotanto: Tuottavuus tukee kasvua

Suomen talous on kasvanut yhtäjaksoisesti jo kolme vuotta. Suomi siirtyy vuonna 2018 nousuhdanteesta korkeasuhdanteeseen, jossa talouden resurssit ovat tavanomaista tehokkaammassa käytössä. Tuotanto kasvaa potentiaaliaan nopeammin, ja tuotantokuilu on

umpeutunut (ks. "Tuotantokuilu umpeutunut, Suomi korkeasuhdanteessa").

Tuotantoa on kasvattanut viime vuosina pääasiassa työn tuottavuuden suotuisa kehitys. Työllisyys on kasvanut hitaammin kuin tuottavuus lukuun ottamatta viime vuoden loppupuolen kasvupyrähdystä. Vuonna 2018 BKT:n taso ylittää vihdoin finanssikriisiä edeltäneen vuoden 2008 tason.

Tuotannollisten investointien ripeä kasvu on lisännyt pääomakantaa ja kokonaistuottavuutta, mikä vahvistaa talouden kasvuedellytyksiä lähivuosina. Talouskasvun painopiste on seuraavina vuosina pääosin tuottavuuden kasvun varassa. Myös työllisyys kasvaa ennustejaksolla, mutta tuottavuutta hitaammin (taulukko 1). Väestön vanheneminen ja työvoiman saatavuuteen liittyvät ongelmat hidastavat työllisyyden kasvua. Samalla työvoiman saatavuus ja teollisuuden korkea kapasiteetin käyttöaste rajoittavat tuotannon kasvua.

Suomen Pankin ennusteen mukaan BKT:n kasvu kiihtyy 2,9 prosenttiin vuonna 2018 (kuvio 1). Sekä kotimainen kysyntä että vienti kasvattavat kokonaiskysyntää. Nettovienti tukee talouskasvua koko ennustejakson ajan, kun kotimaisen kysynnän vaimeneminen hidastaa tuonnin kasvua.

Kasvu jatkuu lähivuosina laaja-alaisena, mutta hidastuu vähitellen ennustejakson loppua kohden. Vuonna 2019 kasvu yltää 2,2 prosenttiin ja hidastuu siitä edelleen 1,7 prosenttiin vuonna 2020.

Taulukko 1.

Ennusteen keskeiset tulemat				
Prosenttimuutos edellisestä vuodesta				
	2017	2018^{e}	2019^{e}	2020^{e}
Bruttokansantuote	2,6	2,9	2,2	1,7
Yksityinen kulutus	1,6	2,3	1,9	1,6
Julkinen kulutus	1,3	0,6	0,1	0,7
Kiinteät investoinnit	6,3	3,9	2,9	2,1
Yksityiset kiinteät	8,4	4,2	3,3	2,5

Ennusteen keskeiset tulemat				
investoinnit				
Julkiset kiinteät investoinnit	−2,9	2,2	0,5	0,4
Vienti	7,8	5,1	3,9	3,1
Tuonti	3,5	3,1	2,8	2,6
Kysyntäerien vaikutus kasvuun				
Kotimainen kysyntä	2,6	2,2	1,7	1,5
Nettovienti	1,5	0,8	0,5	0,2
Varastojen muutos ja tilastovirhe	−1,4	−0,1	0,0	0,0
Säästämisaste, kotitaloudet, %	−1,5	−1,9	−1,8	−1,9
Vaihtotase, % BKT:stä	0,7	0,9	0,7	0,9
	2017	2018^{e}	2019^{e}	2020^{e}
Työmarkkinat				
Tehdyt työtunnit	0,7	1,3	0,7	0,4
Työlliset	1,1	1,4	0,8	0,4
Työttömyysaste, %	8,6	8,0	7,7	7,5
Yksikkötyökustannukset	−2,7	−0,6	0,6	1,9
Palkansaajakorvaukset työntekijää kohti	−1,2	1,0	2,0	3,2

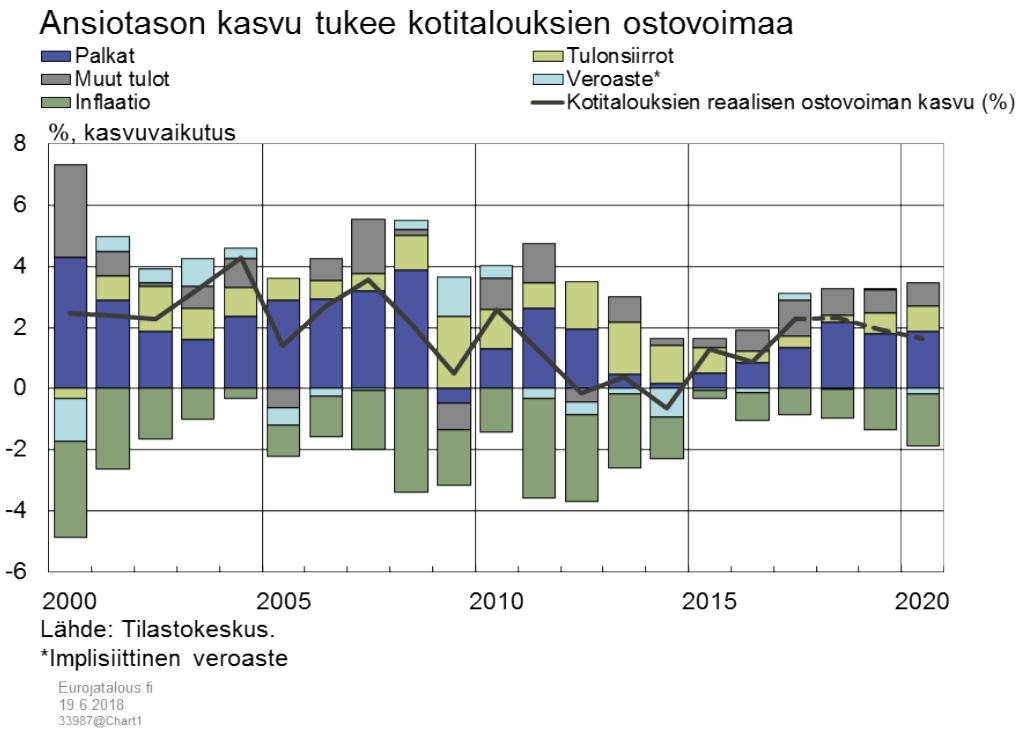
Ennusteen keskeiset tulemat				
Tuottavuus	1,5	1,6	1,4	1,3
Bruttokansantuote, hintaindeksi	0,9	1,1	1,6	2,0
Yksityinen kulutus, hintaindeksi	0,9	1,0	1,3	1,7
Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	0,8	0,9	1,0	1,5
Pl. Energia	0,5	0,8	0,9	1,7
Energia	5,7	3,0	2,4	–0,6
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.				

Kuvio 1.

Nettoviennin vahvistuminen ennustejaksolla parantaa edelleen vaihtotasetta, ja pitkään vallinnut vaihtotaseen alijäämä on vähitellen sulanut pois (kuvio 2). Vaihtotaseen ylijäämä on suurelta osin seurausta julkisen talouden kohentumisesta, joka on vähentänyt valtion velanottoa ulkomailta. Vientitulojen ohella vaihtotasetta on vahvistanut yritysten ulkomaisista sijoituksista saamien voittojen ja pääomatulojen kasvu. Samaan aikaan kotitalouksien alijäämä on kasvanut selvästi.

Kuvio 2.

Ennuste perustuu Tilastokeskuksen 16.3.2018 julkaisemaan neljännesvuositilinpitoon (vuoden 2017 viimeinen neljännes) ja muuhun käytettävissä olleeseen informaatioon. Tilastokeskuksen 31.5.2018 julkaisemaa neljännesvuositilinpitoa on kuvattu artikkelissa "Vuoden 2018 ensimmäinen neljännes: Investoinneissa kasvupyrähdys".

Kotitaloudet: Ostovoiman kasvu tukee kulutusta

Korkeasuhdanne kasvattaa kotitalouksien ostovoimaa sekä ansiotason nousun että työllisyystilanteen paranemisen ansiosta. Yksityinen kulutus kasvaa vielä kuluvana vuonna parin prosentin vauhtia, mutta ennustejakson lopussa kasvu hidastuu alle 1 ½ prosentin vauhtiin. Yksityinen kulutus ylittää silti koko ennustejakson ajan kotitalouksien käytettävissä olevat tulot, joten kotitalouksien velkaantuminen jatkuu.

Talven ja kevään aikana tehdyt palkkojen sopimuskorotukset näkyvät ansiotason kasvun kiihtymisenä viime vuosista. Sopimuskorotusten lisäksi ansiotason kasvussa näkyvät viimevuotisia selvästi korkeammat palkkaliukumat. Kaiken kaikkiaan ansiotaso kasvaa ennustevuosina keskimäärin noin 2 ½ prosentin vuosivauhtia. Inflaatio kuitenkin kiihtyy ennustejakson loppua kohti, mikä hidastaa reaaliansioiden kasvua.

Kuluvana vuonna kotitalouksien ostovoimaa kasvattaa palkankorotuksiakin enemmän nopeasti

kasvava työllisyys. Vuonna 2018 työllisten määrä lisääntyy edellisvuodesta noin 1 ½ prosentin verran. Vuosina 2019 ja 2020 talouskasvu hidastuu, ja työllisyyden paraneminenkin jää noin ½ prosentin vuosivauhtiin.

Tiedossa olevilla veromuutoksilla ei ole suurta merkitystä kotitalouksien yhteenlaskettujen käytettävissä olevien tulojen kannalta. Vuonna 2018 tehdyt veronkevennykset lähes kompensoivat samaan aikaan toteutetut palkansaajien sosiaaliturvamaksujen korotukset.

Kotitalouksien ostovoiman kasvu on nopeinta vuonna 2018, jolloin käytettävissä olevat reaalitulot kasvavat noin 2 %. Vuosiksi 2019 ja 2020 reaalitulojen kasvu hidastuu vajaaseen 1 ½ prosentin vuosivauhtiin.

Ostovoiman kasvun lisäksi yksityistä kulutusta ylläpitää myös kuluttajien vahva luottamus sekä omaan että Suomen talouteen. Kuluttajabarometrin mukaan varsinkin hyvä työllisyystilanne pitää nyt yllä kuluttajien luottamusta suotuisan talouskehityksen jatkumiseen.

Yksityinen kulutus tukee edelleen talouskasvua, mutta kulutuksen kasvuvauhti hidastuu vähitellen. Vuonna 2018 yksityinen kulutus kasvaa vielä vajaan 2 prosentin vuosivauhtia, mutta vuonna 2020 sen kasvuvauhti hidastuu 1,2 prosenttiin.

Palveluiden osuus kotitalouksien kulutusmenoista on kasvanut pitkään trendinomaisesti. Nykyisen noususuhdanteen aikana nopeimmin on kuitenkin kasvanut puolikestävien tavaroiden kuten vaatteiden kulutus, joka lisääntyi vuonna 2017 edellisvuodesta noin 5 %.

Vaikka ostovoiman kasvu on nyt huomattavasti nopeampaa kuin taantumavuosina, kotitalouksien säästämisaste jää edelleen negatiiviseksi ja kotitalouksien velkaantuminen jatkuu. Kun julkinenkin sektori on viime vuoden pysynyt alijäämäisenä, on kansantalouden säästäminen jäänyt yrityssektorin varaan (kuvio 3).

Kuvio 3.

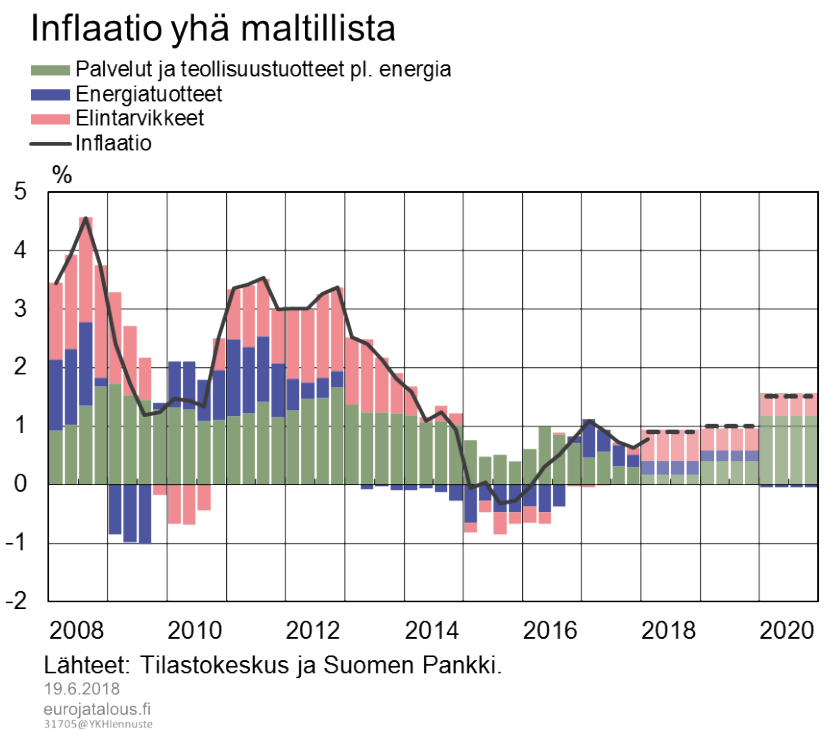
Vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä kotitalouksien velan suhde käytettävissä oleviin tuloihin oli hieman yli 128 %, ja velkaantuminen jatkuu ennustevuosina. Hyvä suhdannetilanne ja alhaiset reaalikorot tukevat uusien asuntolainojen kysyntää varsinkin pääkaupunkiseudulla ja muissa kasvukeskuksissa, joissa asuntokauppa käy vilkkaasti. Kotitalouksien luottokanta kasvaa nopeammin kuin käytettävissä olevat tulot, ja kasvuvauhdin odotetaan hiukan kiihtyvän ennustevuosina (kuvio 4). Alkuvuonna kotitalouksien asuntolainakanta kasvoi noin 2 prosentin vuosivauhtia, kun se vielä vuosikymmenen vaihteessa kasvoi 6–7 prosentin vuosivauhtia. Kulutusluottokanta on kasvanut viime vuosina tasaisesti 3–4 % vuodessa, ja lainakannan kasvun odotetaan myös kulutusluottojen osalta jatkuvan.

Asuntolainakannan kasvuvauhti aliarvioi asuntovelallisten velkaantumistahtia jonkin verran, sillä se ei sisällä asuntoyhteisöjen hallussa olevaa kotitalouksien velkaa. Vuoden 2017 lopussa kotitalouksilla oli Tilastokeskuksen arvion mukaan taloyhtiöiden lainoja hallussaan noin 18 mrd. euroa.[1]

Koko maata koskevaa asuntolainakannan kasvua hidastaa asuntomarkkinoiden eriytyneisyys. Samalla kun kasvukeskusten kotitaloudet ovat valmiita ottamaan entistä suurempia lainoja päästäkseen asuntomarkkinoille mukaan, kasvukeskusten ulkopuolella vanhojen asuntojen kauppa on ollut alavireistä. Asuntojen nopea kallistuminen ja uudistuotannon suuri osuus asuntokaupasta ovat toisaalta kasvattaneet runsaasti velkaantuneiden kotitalouksien määrää

kasvukeskuksissa, joissa asuntomarkkinoille pääseminen edellyttää ensiasunnon ostajilta entistä suurempaa velkaantumista.

Kuvio 4.

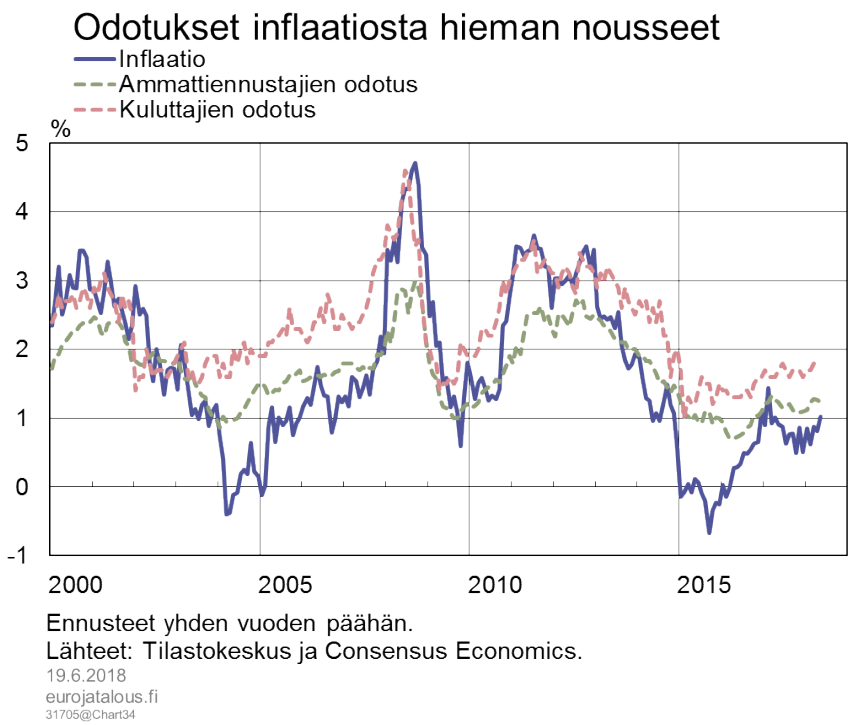

Yritykset: Investoinnit vauhdittavat kasvua

Yksityiset investoinnit ovat vauhdittaneet kasvua, kun sekä asuntorakentaminen että tuotannolliset investoinnit ovat jatkuneet vilkkaina. Investointien positiivinen kehitys johtuu valoisista kasvunäkymistä sekä yritysten hyvästä kannattavuudesta ja kasvaneista voitoista, joita kevyt rahapolitiikka ja kilpailukykysopimus tukevat. Ennustejaksolla investointien nopein kasvun vaihe ajoittuu vuoteen 2018 ja yltää 4,2 prosenttiin. Yksityisten investointien kasvu hidastuu ennustejaksolla tuotannollisten investointien vaimenemisen myötä ja paino siirtyy enemmän rakennusinvestointeihin. Investointeihin kohdistuu positiivinen riski, jos suunnitteilla olevat teollisuusinvestoinnit toteutuvat laajamittaisesti.

Vuonna 2017 koko talouden investoinnit kasvoivat 6,3 % ja yksityiset investoinnit 8,4 %. Alkuvuonna 2018 kehitys on jatkunut vahvana, vaikka isoja investointihankkeita on saatu päätökseen vuonna 2017. Erityisesti kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestoinnit ovat kasvaneet huomattavasti. Tuotannolliset investoinnit kasvattavat nyt talouden tuotantopotentiaalia, mikä kompensoi tuotannollisen pääoman taantumavuosien aikaista rapautumista.

Kuvio 5.

Investointien nopean kasvun myötä investointiaste – eli kiinteän pääoman bruttomuodostuksen osuus bruttokansantuotteesta – on noussut noin 23 prosenttiin (yksityisen sektorin investointiaste 19 prosenttiin). Investointien tämänhetkinen hyvin nopea kasvu hidastuu, kun rakentamisen kasvu vaimenee vähitellen. Yksityiset investoinnit kasvavat 4,2 % vuonna 2018, ja siitä vauhti tasaantuu 3,2 ja 2,4 prosenttiin vuosina 2019 ja 2020.

Rakentaminen on jatkunut alkuvuonna 2018 voimakkaana ja erityisesti asuntorakentaminen on ollut vilkasta. Rakennusinvestointien kasvu on kuitenkin tasaantumassa, ja kasvu hidastuu ennustejakson loppua kohti. Asuntorakentaminen jatkuu edelleen vilkkaana vuonna 2018, ja rakennuslupien määrän kehityksen perusteella asuntoja valmistuu suuria määriä kuluvana vuonna. Myös korjausrakentamisen kasvu jatkuu, ja liikerakentaminen tukee koko rakentamisen kasvua. Muu rakentaminen sen sijaan hidastuu. Teollisuusrakentaminen on hidastunut jo usean vuoden ajan, ja tuotannollista rakentamista on ylläpitänyt varastojen rakentaminen. Myös maa- ja vesirakentaminen hidastuu, vaikka suuria infrastruktuurihankkeita on ennustejakson aikana käynnissä. Kasvukeskuksissa kapasiteetin käyttöaste on korkea, ja rakennustuotantoa rajoittaa ammattitaitoisen työvoiman saatavuus.

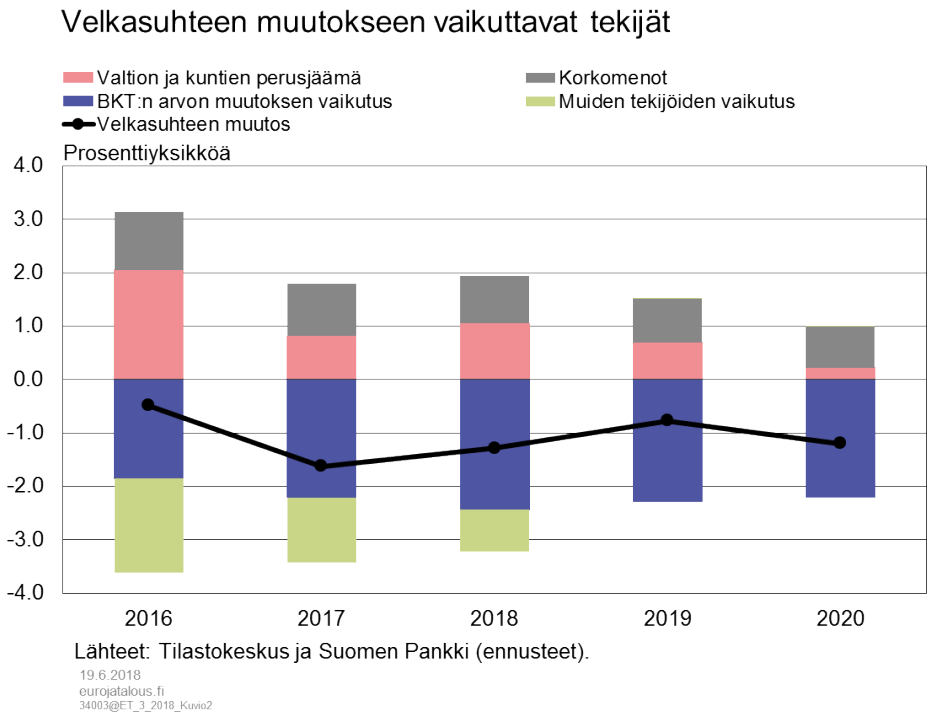
Yritysten luottamus on pysynyt alkuvuonna 2018 myönteisenä, ja suhdannetilanne arvioidaan keskimääräistä paremmaksi kaikilla päätoimialoilla. Teollisuuden tuotanto ja tilaukset ovat kasvaneet alkuvuonna, tuotanto-odotukset ovat korkealla ja tilauskannan odotetaan pysyvän

vahvana. Kapasiteetin käyttöaste on noussut lähes finanssikriisiä edeltäneelle tasolle. Myös palvelualoilla ja vähittäiskaupassa luottamus on pysynyt erittäin hyvänä. Elinkeinoelämän ja yritystoiminnan osalta tilanne on myös alueellisesti koko Suomessa parempi kuin vuosi sitten.

Yritysten rahoitusolot pysyvät edelleen otollisina, ja rahoituksen saatavuus tukee investointien kasvua. Kevyt rahapolitiikka pitää lainakorot alhaisina. Lainakannan keskikorko on ollut 1,4 % alkuvuonna 2018 eli noin 0,7 prosenttiyksikköä alle euroalueen keskiarvon, ja lainamarginaalit ovat pysyneet vakaina viimeisen vuoden ajan. Yrityssektorin lainakanta on kasvanut vuosien 2017 ja 2018 aikana, joskin uusien yrityslainojen nostojen kasvuvauhti on hidastunut jo usean vuoden peräkkäin. Myös pk-yrityksissä, joissa rahoituksen saatavuudessa on ollut pullonkauloja, ulkoisen rahoituksen käyttö on hieman kasvanut. Suomalaisten yritysten velka-arvopaperien nettomääräiset liikkeeseenlaskut olivat kolmen miinusmerkkisen vuoden jälkeen 1,8 mrd. euron verran plusmerkkisiä vuonna 2017. Kaiken kaikkiaan rahoituksen saatavuus ei vaikuta olevan kasvun esteenä yrityksissä, vaan pullonkauloja tuottaa erityisesti sopivan työvoiman saatavuus.

Yrityssektorin voitot ovat kasvaneet (ks. myös artikkeli ”Jarruttavatko heikosti menestyvät yritykset talouskasvua?”). Kansantalouden tilinpidossa toimintaylijäämä vastaa liikevoittoa yritysten tilinpäätöksissä. Vuonna 2017 yritysten varsinaisen toiminnan toimintaylijäämä kasvoi peräti 17,5 %, kun toimintaylijäämä on vuosina 2013–2016 kasvanut keskimäärin 5 %. Yritysten yhteenlaskettu yrittäjätulo (joka puolestaan vastaa karkeasti voittoa ennen verojen ja osinkojen maksua) lisääntyi kuitenkin vain 10 %, koska yrittäjätulossa huomioitavat yritysten saamat omaisuustulot supistuivat.

Kuvio 6.

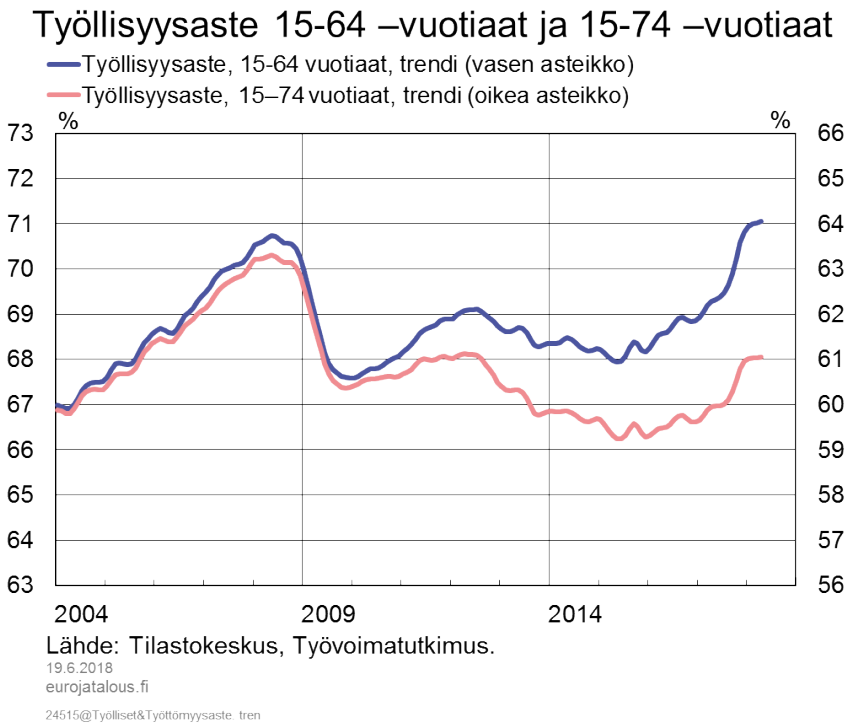
Yrityssektorin rahoitusasema oli 8,4 miljardia euroa ylijäämäinen vuonna 2017, joten yrityssektorin koko 2000-luvun kestänyt asema nettoluotonantajana vahvistui edelleen. Vuosina 2018–2020 yrityssektorin kannattavuus pysyy vahvana tuotannon kasvun ja tuottavuuden nopean kehityksen ansiosta. Tämä luo edellytykset sille, että yritykset investoivat ja kasvavat ja työllisyyden paraneminen jatkuu.

Ulkomaankauppa: Kansainvälinen talouden vire vahvistaa vientiä

Suomen viennin kasvu kiihtyi merkittävästi viime vuoden aikana. Vienti jatkaa edelleen selvällä kasvu-uralla ulkoisten tekijöiden tukemana, mutta kasvuvauhti hidastuu hieman viime vuoden pyrähdyksen jälkeen.

Vuonna 2017 Suomen vienti lisääntyi 8 % (kuvio 7). Suomen vienti kasvoi nopeammin kuin vientimarkkinat, joten Suomi pystyi jopa kasvattamaan markkinaosuuttaan. Sekä palveluiden että tavaroiden vienti kasvoi ripeästi. Kasvu on ollut laaja-alaista niin maittain kuin hyödykelajeittain. Ripeästä viennin noususta huolimatta viennin määrä on edelleen 3 % pienempi kuin 2008, vaikka vientimarkkinat ovat kasvaneet 25 % samalla ajanjaksolla.

Kuvio 7.

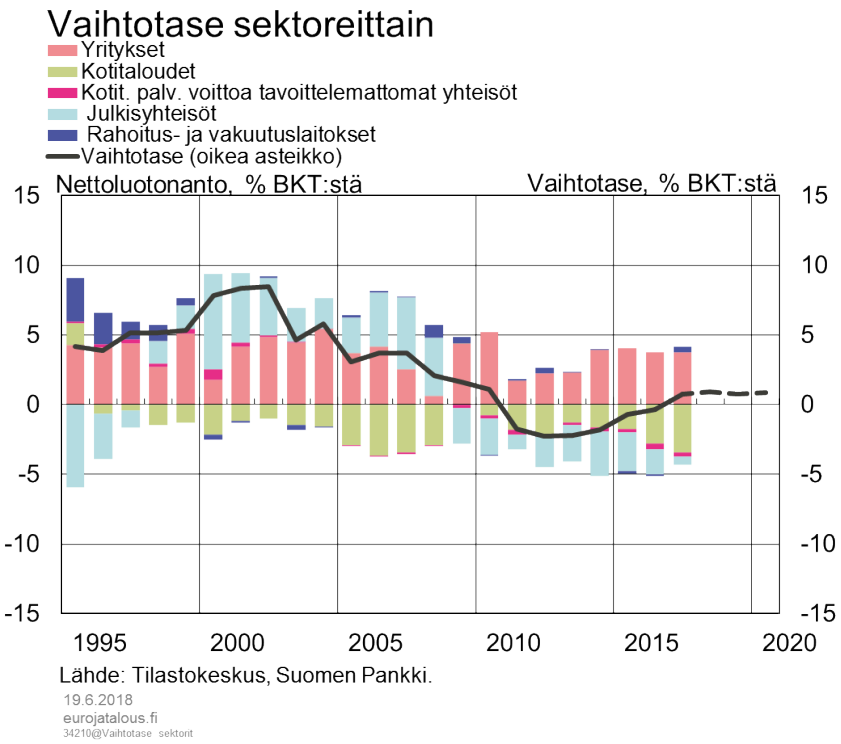

Ennustejaksolla vienti jatkaa edelleen selvällä kasvu-uralla ja kasvu on nopeampaa kuin 2000-luvulla keskimäärin. Edellytykset viennin kasvulle ovat olemassa, ja suotuisia vientinäkymiä tukevat useat tekijät. Vuoden 2008 viennin taso ylitetään vihdoinkin ennustejaksolla.

Ulkoiset tekijät tukevat merkittävästi Suomen vientiä. Vahva kansainvälinen suhdanne kasvattaa Suomen vientimarkkinoita. Pitkään jatkunut kasvu vientimarkkinoilla suosii Suomen investointipainotteista vientirakennetta. Myös viime vuosina tehdyt kotimaiset tuotannolliset investoinnit kasvattavat mahdollisuuksia vientiin. Lisäksi maltilliset palkankorotukset ja tuottavuuden nousu ovat parantaneet viennin kustannuskilpailukykyä. Sen sijaan vahvistunut valuuttakurssi hillitsee hieman viennin kasvua euroalueen ulkopuolelle.

Kasvua tukeva rahapolitiikka on ylläpitänyt euroalueen investointien lisääntymistä ja vahvistanut näin Suomen vientiä. Euroalueen kapasiteetin käyttöaste on hyvin korkea ja investointien kasvun odotetaan jatkuvan. Euroalue on Suomen keskeinen vientimarkkina, ja euroalueen suhdannevaihtelut heijastuvat nopeasti viennin kehitykseen (kuvio 8). Mikäli euroalueen taloustilanne olisi odotettua heikompaa, se johtaisi myös meillä ennustettua hitaampaan viennin kasvuun.

Kuvio 8.

Vaihtotase oli vuonna 2017 pitkästä aikaa lievästi ylijäämäinen (kuvio 9). Edellisen kuuden vuoden aikana vaihtotaseen alijäämää ennätti kertyä huomattavasti, runsaat 18 miljardia euroa.

Vuoden 2017 vaihtotaseen noin 1 ½ miljardin ylijäämä (0,6 % BKT:stä) kertyi viennin piristymisen myötä syntyneestä kauppataseen ylijäämästä sekä tuotannontekijätuloista. Palvelutase sekä kansainvälisten tulonsiirtojen tase olivat alijäämäisiä (kuvio 9).

Vaihtotase säilyy lievästi ylijäämäisenä myös vuosina 2018–2020. Viennin vahvistama vaihtotase pysyy yhdessä prosentissa suhteessa BKT:hen. Vaihtosuhde ei vahvistu, sillä kotimaisen kustannuskehityksen ansiosta vientihintojen nousu pysyy hillittynä. Vaihtosuhteen paranemista hidastaa myös se, että Suomessa talouskasvu käynnistyi kansainvälistä noususuhdannetta myöhemmin.

Kuvio 9.

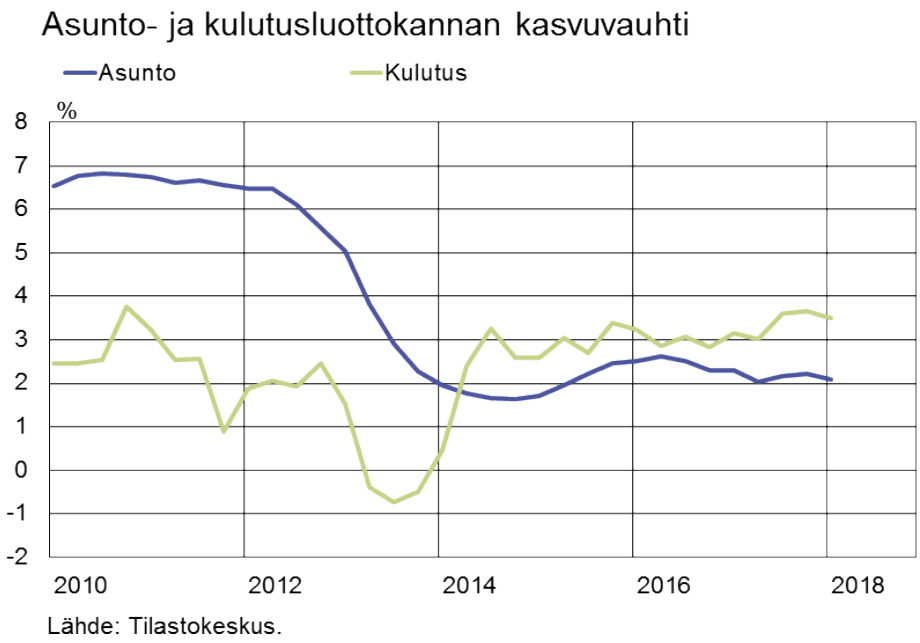

Työmarkkinat: Työllisyyden kasvun rajat tulossa vastaan

Työllisyys kasvoi huomattavasti vuodenvaihteessa 2017–2018, mutta kasvuvauhti on alkanut jo hidastua. Työllisten määrä kasvaa kuluvana vuonna vielä noin 1 ½ % ja työllisyysaste nousee. Työllisyyden kasvu jatkaa kuitenkin ennustevuosina hidastumistaan, sillä työikäisen väestön supistuminen jatkuu, kohtaanto-ongelmat eivät hellitä ja talouskasvukin hidastuu. Kaiken kaikkiaan työllisten määrä kasvaa ennustevuosina yli 60 000 henkilöllä ja työllisyysaste nousee noin 72 prosenttiin. Työttömyysaste laskee, mutta suuri rakennetyöttömyys jarruttaa työttömyyden pienentymistä ennustevuosina. Talouskasvun jatkuessa työttömyys kuitenkin supistuu 7,5 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

Työllisten määrä on kasvanut ja työllisyysaste noussut viimeisen puolen vuoden ajan selvästi enemmän kuin Suomen Pankin edellisessä, joulukuun 2017 ennusteessa arvioitiin. Voimakkain työllisyyden kasvupyrähdys nähtiin vuodenvaihteen tienoilla, mutta sen jälkeen kasvuvauhti on hidastunut (kuvio 10). Työllisyyden kasvuvauhti jää myös ennustevuosina 2018–2020 selvästi nyt nähtyä hitaammaksi.

Kuvio 10.

Vuodenvaihteen nopean työllisyyskasvun yksityiskohtaisempi tarkastelu antaa viitteitä työllisyyden kasvumahdollisuuksista tästä eteenpäin. Ikäryhmittäinen tarkastelu osoittaa, että erityisesti 55–64-vuotiaiden työllisyys on parantunut ja myös 40–54-vuotiaiden työllisyys on kasvanut. Yli 55-vuotiaiden työllisyysaste on selvästi korkeampi kuin finanssikriisiä ennen, ja 40–54-vuotiaiden työllisyysaste on melkein palautunut samaksi.

Nuorten aikuisten (25–39-vuotiaiden) työllisyys, joka on kehittynyt koko finanssikriisin jälkeisen ajan muita ikäryhmiä heikommin, ei sen sijaan edelleenkään ole parantunut paljon. Nuorten aikuisten työllisyysaste on yhä miltei 6 prosenttiyksikköä alempi kuin vuonna 2008. Työllisyyskasvun jatkuminen vahvana edellyttäisi, että tämänkin ryhmän työllisyysaste alkaisi nykyistä nopeammin palautua vuoden 2008 lukemia kohti, etenkin kun ikääntyvien työllisten jo pitkään trendinomaisesti noussut työllisyysaste ei voi rajattomasti nousta. Riskinä kuitenkin on, että nuoret aikuiset, jotka ovat taantuman aikana menettäneet työpaikkansa tai eivät ole päässeet ensimmäiseenkään työpaikkaan valmistuttuaan, syrjäytyvät työmarkkinoilta pitkäaikaisesti tai jopa pysyvästi.

Toimialoittainen työllisyyskehityksen tarkastelu viittaa siihen, että työllisyyden kasvu on ollut varsin laaja-alaista. Vuodenvaihteen tienoilla syntyi kuitenkin erityisen paljon työpaikkoja sosiaali- ja terveyspalvelujen, julkisen hallinnon ja koulutuksen alalle. Myös teollisuuden työllisyys parani alkuvuonna 2018 selvästi laskettuaan finanssikriisin jälkeen yhtämittaisesti vuoteen 2015 asti ja

pysyttyään sen jälkeen jotakuinkin ennallaan. Työllisyyden kasvuun vaikutti myös se, että kaupan sekä ravitsemisen ja majoituksen alalla työllisyyden supistuminen päättyi vuodenvaihteessa. Muiden yksityisten palvelualojen työllisyys alkoi sen sijaan kasvaa jo vuonna 2017, ja rakentamisen työllisyys on kehittynyt myönteisesti jo muutaman vuoden ajan. Ennustevuosina talouskasvu painottuu viime vuosia enemmän teollisuuden toimialoille, joiden työvoimaintensiteetti on pieni, ja samalla rakentaminen, joka on puolestaan hyvin työllistävää toimintaa, hidastuu. Palvelualojen kasvu jatkuu, mutta työvoimapula heikentää myös palvelujen työllistävää vaikutusta.

Työllisyys on kasvanut viimeisen vuoden ajan kaiken tyyppisissä työsuhteissa, mikä kertoo ensisijaisesti noususuhdanteen vahvuudesta ja hyvästä työn kysynnästä. Eniten työllisyys on kuitenkin kasvanut määräaikaisissa osa-aikaisissa työsuhteissa, ja tämä on vaikuttanut osaltaan piikkiin vuodenvaihteen työllisyyskasvussa. Määräaikaisten osa-aikaisten työsuhteiden yleistyminen saattaa suhdanteen lisäksi heijastaa vuoden 2018 alussa voimaan tullutta työmarkkinoiden aktiivimallia, joka edellyttää työttömältä vähintään 18 tunnin työskentelyä 65 työttömyysetuuden maksupäivän tarkastelujakson aikana, jotta työttömyysetu ei pienenisi. Määräaikaisten osa-aikaisten työsuhteiden nopea lisääntyminen jäänee väliaikaiseksi, mikä osaltaan hidastaa työllisyyden kasvua jatkossa.

Työmarkkinoilla on yhä enemmän merkkejä siitä, että kasvun rajat alkavat tulla vastaan. Työttömyys on jo lähellä rakenteellista tasoaan, yritykset raportoivat lisääntyvistä rekrytointivaikeuksista, ja avoinna olevien työpaikkojen täyttäminen kestää pidempään. Työttömiä työnhakijoita on yhä vähemmän yhtä avointa työpaikkaa kohti. Työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen yhteensopivuutta kuvaava nk. Beveridge-käyrä viittaa myös kohtaanto-ongelmien jatkumiseen, ja pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä on edelleen suuri.

Vuosina 2019–2020 työllisyys kasvaa keskimäärin ½ prosentin vauhtia. Koko ennustejaksolla työllisten määrä lisääntyy kuitenkin yli 60 000 henkilöllä kuluvan vuoden vahvan työllisyyskasvun ansiosta. Työttömyysaste laskee, kun talouskasvu jatkuu, vaikka sen laskua jarruttaa suuri rakennetyöttömyys. Työttömyysaste pienenee vuoteen 2020 mennessä 7,5 % prosenttiin. Työllisyyden paranemisesta vain osa johtuu työttömyyden pienenemisestä, ja työmarkkinoille osallistumisen asteen ennustetaankin kasvavan edelleen.

Työllisyysaste nousee noin 72 prosenttiin vuonna 2020, eli selvästi korkeammalle kuin ennen finanssikriisiä. Virallinen työllisyysaste lasketaan 15–64 -vuotiaista työllisistä, eikä se siten huomioi väestön ikääntymisen myötä kasvanutta yli 65-vuotiaiden ikäryhmää. Jos työllisyysaste laskettaisiin 15–74 -vuotiaille, sen kehitys olisi huomattavasti heikompaa kuin virallisen työllisyysasteen (kuvio 11), koska yli 65-vuotiaiden työllisyysaste on selvästi keskimääräistä pienempi ja tämän ikäryhmän osuus työllisistä on viimeisen kymmenen vuoden aikana enemmän

kuin tuplaantunut. Tämän vuoksi myöskään työllisten kokonaismäärä (15–74 -vuotiaat), joka on olennainen mittari julkisen talouden rahoittamisen kannalta erityisesti koko väestöön suhteutettuna, ei kasva samaa tahtia kuin virallinen työllisyysaste. Väestön ikääntyessä huomiota tulisikin kiinnittää myös näihin ikääntyvän väestönosan huomioiviin mittareihin.

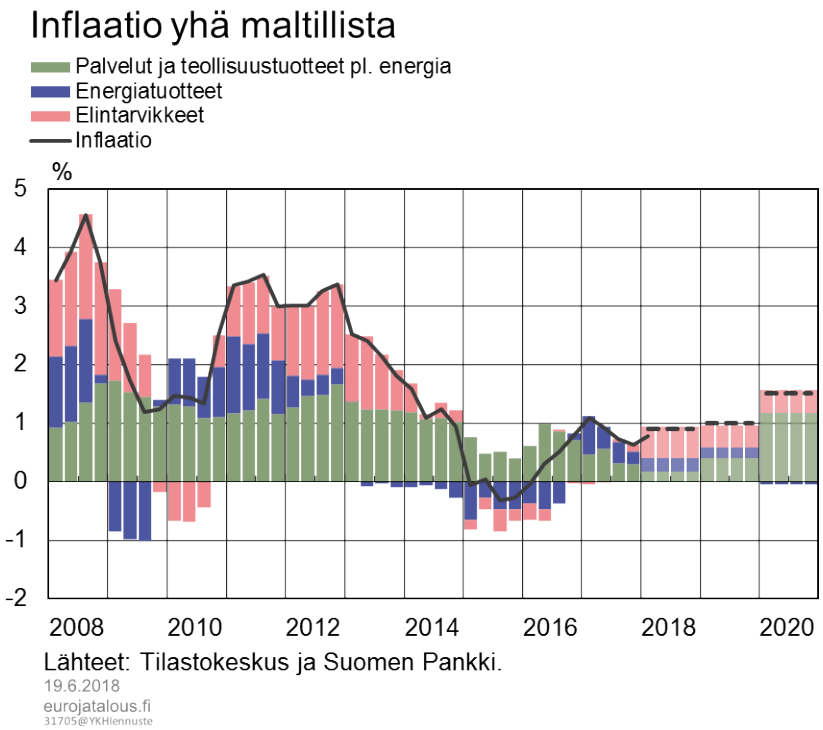
Kuvio 11.

Hinnat ja palkat: Inflaatio hitaampaa kuin euroalueella

Inflaatio jää vaimeaksi vuosina 2018–2020, mutta kiihtyy vähitellen ennustejakson loppua kohti korkeasuhdanteen vauhdittamana. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin mukainen inflaatio on 0,9 % vuonna 2018 ja nopeutuu siitä asteittain 1,5 prosenttiin vuonna 2020 (kuvio 12). Maltillisen kustannuskehityksen ansiosta kuluttajahintojen nousu jää Suomessa hitaammaksi kuin koko euroalueen inflaatio. Palveluiden hintojen vaikutus inflaatioon jää hieman aiempaa lievemmäksi, kun taas energian ja elintarvikkeiden hintojen vaikutus yleisen hintatason nousuun voimistuu. Vuoden 2018 inflaatiossa näkyvät erityisesti hallinnollisten hintojen nousun hidastuminen ja toisaalta välillisen verotuksen korotukset.

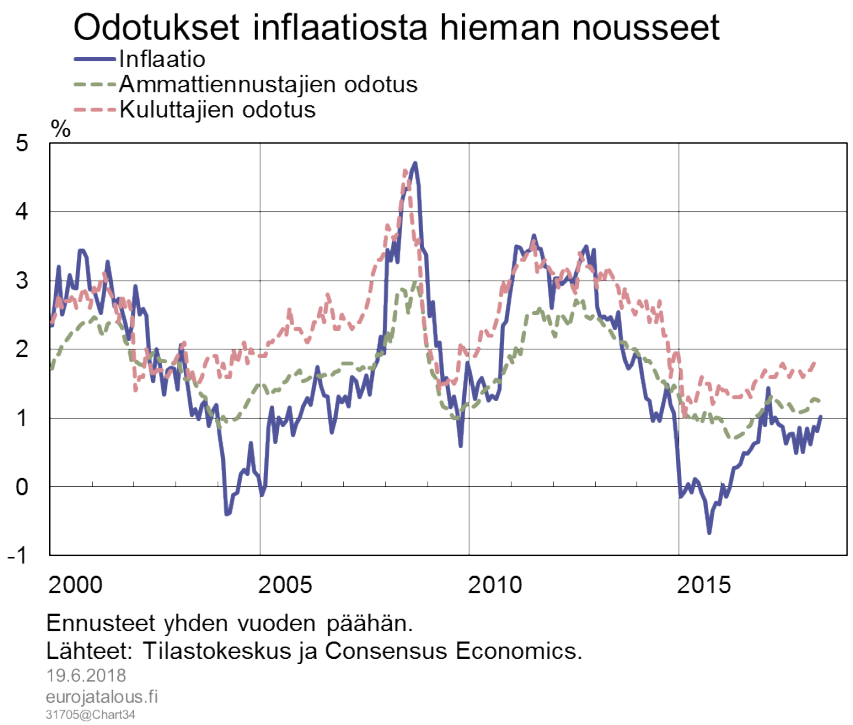
Kuvio 12.

Palveluiden hintojen nousu on hidastunut viime vuosina ja jää totuttua hitaammaksi ennustejakson alkupuolella. Hidastuminen johtuu erityisesti vuokrien ja asumiseen liittyvien palveluiden inflaation maltillistumisesta sekä liikennepalveluiden hintojen laskusta. Viime vuosien maltillinen palkkakehitys on osaltaan hillinnyt palveluiden hintojen nousua. Myös päivähoitomaksujen alennus hidastaa vuoden 2018 inflaatiota.

Energiatuotteiden hinnat alkavat jälleen kallistua raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan nousun myötä. Öljybarrelin hinta on noussut yli 60 euron, eli se on noin puolet kalliimpaa kuin kesällä 2017 (kuvio 13). Markkinaodotusten mukaan raakaöljyn oletetaan hieman halpenevan ennustejaksolla. Kotimaisissa kuluttajahinnoissa raakaöljyn hinnan nousu näkyy erityisesti polttoaineiden hintojen kallistumisena. Muiden teollisesti valmistettujen tavaroiden halpeneminen jatkuu ennustejaksolla. Tavaroiden hintoihin on vaikuttanut erityisesti elektroniikkatuotteiden, vaatteiden, ajoneuvojen sekä asumiseen liittyvien tavaroiden hintojen lasku.

Kuvio 13.

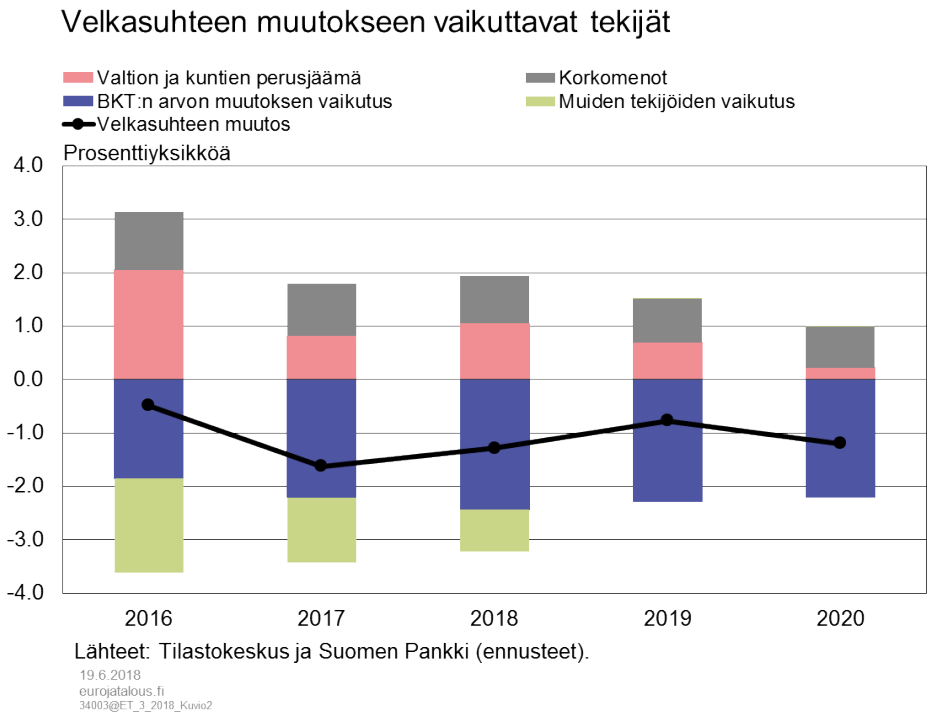

Elintarvikkeiden hinnat alkoivat vuonna 2017 nousta kaksi vuotta kestäneen laskun jälkeen. Nousu kiihtyi vuoden 2018 alussa erityisesti alkoholiverotuksen kiristymisen seurauksena. Lisäksi energian ja muiden raaka-aineiden kallistuminen ylläpitää elintarvikehintojen nousua ennustejaksolla.

Odotukset kotimaisesta inflaatiosta ovat hieman kasvaneet toteutuneen inflaation myötä. Sekä ammattiennustajille että kuluttajille tehdyt kyselyt viittaavat siihen, että inflaation odotetaan olevan vuoden päästä hieman nykyistä nopeampaa (kuvio 14). Myös odotukset euroalueen inflaation kehityksestä ovat kohonneet viime vuosina.

Kotimainen inflaatio jää hitaammaksi kuin euroalueella, ja ennustejakson loppuun mennessä Suomen ja muun euroalueen hintatasoero kuroutuu noin prosenttiyksikön verran.

Kuvio 14.

Palkkasumman kasvu kiihtyi 2,6 prosenttiin vuonna 2017 hyvän työllisyyskehityksen myötä. Tuntikohtaiset keskiansiot kasvoivat kansantalouden tilinpidon mukaan miltei 2 prosentin vauhtia kilpailukykysopimuksen mukaisista sopimuspalkkojen nollakorotuksesta ja julkisen sektorin lomarahojen leikkauksesta huolimatta. Keskiansioiden nousu oli kuitenkin ansiotasoindeksin mukaan selvästi maltillisempaa, vain 0,2 %. Julkisella sektorilla ansiot supistuivat prosentin, ja yksityisellä sektorilla ne nousivat melkein saman verran ansiotasoindeksillä mitattuna.

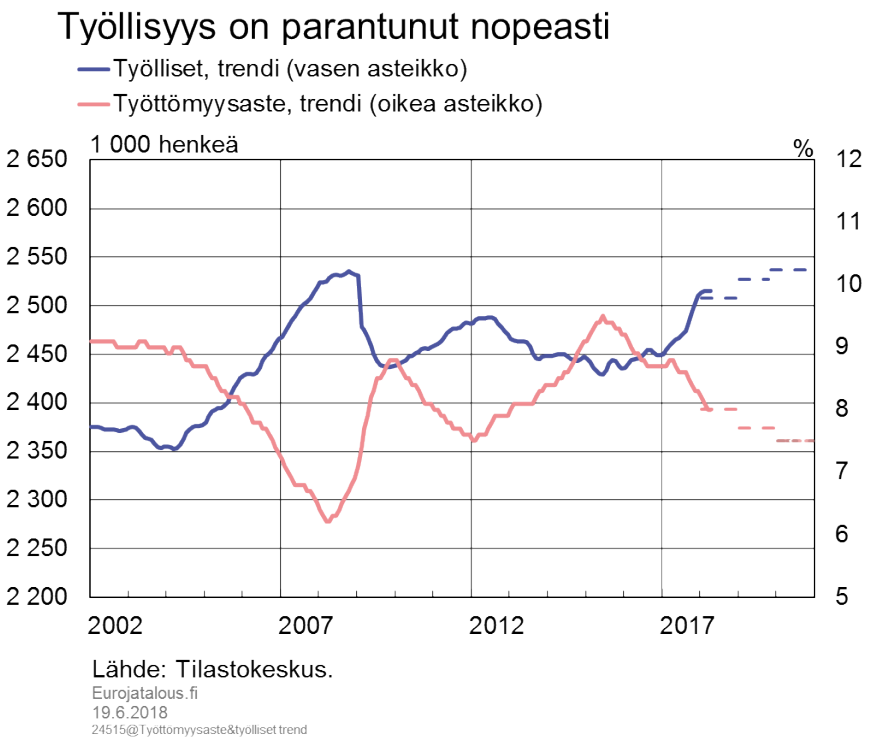
Vuosien 2018 ja 2019 ansiokehitystä määrittävät vuodenvaihteen tienoilla voimaan tulleet työehtosopimukset, joiden mukaan sopimuspalkat nousevat reilut 3 % seuraavan kahden vuoden aikana. Uusien työehtosopimusten sisältämät paikalliset erät voivat pienentää ansiokehitykseen vaikuttavien muiden tekijöiden eli ns. liukuman osuutta. Toisaalta työmarkkinoiden suhdanteen selvä kiristyminen luo yläsuuntaista painetta palkkaliukumiin. Kaiken kaikkiaan ansiot nousevat vuosina 2018 ja 2019 noin 2,5 prosentin vuosivauhtia, mikä on sopusoinnussa tuottavuus- ja hintakehityksen kanssa. Vuonna 2020 yksityisen sektorin reaaliansiot kehittyvät tuottavuuskasvun mukaisesti, mutta julkisen sektorin ansioiden nousua kiihdyttää väliaikaisesti lomarahaleikkauksen päättyminen.

Koko talouden palkkasumma kasvaa paitsi keskiansioiden nousun niin myös työllisyyden parantumisen myötä. Nopeinta palkkasumman kasvu on vuonna 2018, ja sen jälkeen työllisyyden kasvun hidastuminen vaimentaa myös palkkasumman kasvua. Työvoimakustannusten eli

palkansaajakorvausten[2] kasvu jää vuosina 2018 ja 2019 palkkasumman kasvua hitaammaksi, sillä työnantajan sosiaaliturvamaksujen kertymä supistuu vuonna 2018 ja kasvaa vain hieman vuonna 2019.

Yksikkötyökustannukset[3] kasvavat vain vähän vuosina 2018 ja 2019, sillä BKT kasvaa miltei yhtä nopeasti kuin työvoimakustannukset. Vuonna 2020 yksikkötyökustannusten kasvu kiihtyy, kun työvoimakustannusten kasvu nopeutuu sekä ansioiden nousun että sosiaaliturvamaksujen korotusten myötä ja samalla tuottavuuskasvu vaimenee. Suomen yksikkötyökustannukset kasvavat ennustevuosina hieman hitaammin kuin euroalueen yksikkötyökustannukset, eli Suomen kustannuskilpailukyky suhteessa euroalueeseen paranee (kuvio 15). Aiemmasta kehityksestä poiketen vaihtosuhteen heikkeneminen ei enää juurikaan heikennä Suomen kilpailukykyä suhteessa euroalueeseen.

Kuvio 15.

Julkinen talous: Finanssipolitiikka suhdanteeseen nähden kevyttä

Julkisyhteisöjen rahoitusasema koheni selvästi vuonna 2017. Rahoitusasemaa tukivat suhdannetilanteen lisäksi osin tilapäiset tekijät, joiden vaikutuksen häviäminen heikentää hieman vuoden 2018 tasapainoa. Talouskasvu ja julkisen talouden säästötoimet parantavat

rahoitusasemaa jälleen vuosina 2019–2020. Julkinen velka suhteessa BKT:hen pienenee alle 60 prosentin rajan.

Julkisen kulutuksen reaalinen kasvu on vuosina 2018–2020 maltillista. Kasvua hillitsevät hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet ja kilpailukykysopimus. Julkiset investoinnit kasvavat erityisesti vuonna 2018, ja sen jälkeen niiden kasvu hidastuu, kun hallituksen kärkihankkeet sekä ohjelma liikenneväylien korjausvelan vähentämiseksi päättyvät. Maksettuja rahamääräisiä sosiaalietuuksia lisäävät kasvavat eläkemenot, mutta toisaalta helpotusta tuovat pienentyneet työttömyysturvamenot. Julkisten menojen suhde BKT:hen pienenee edelleen ennustejaksolla.

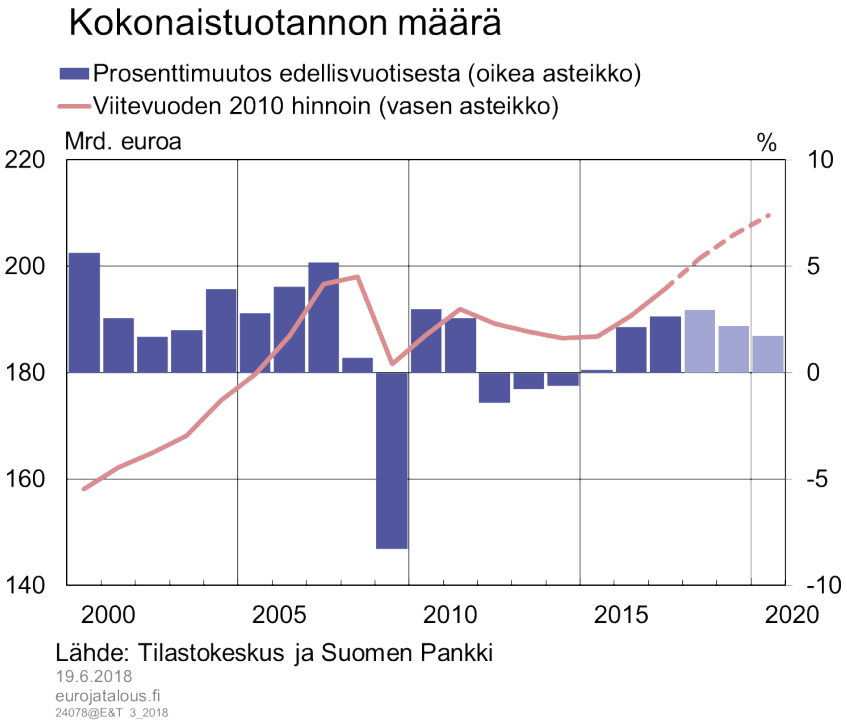
Finanssipolitiikka kevyttä, mutta vakaus- ja kasvusopimuksen rajoissa pysytään

Kokonaisveroaste pienenee noin 1½ prosenttiyksikköä 42 prosentin tasolle vuosina 2018–2020. Kilpailukykysopimuksen mukaiset veronkevennykset ja sosiaaliturvamaksujen maksuperustemuutokset pienentävät veroastetta, mutta hyvä suhdannetilanne kasvattaa verokertymiä. Vuonna 2018 tuloverojen keventämistä jatkettiin kilpailukykysopimuksen vaikutusten pienentämiseksi. Sopimuksen mukaisesti työnantajien työeläke-, työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutusmaksuja alennettiin ja työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksujen maksuvastuuta siirrettiin edelleen työntekijöille. Hallitusohjelman mukaiset julkisen talouden säästötoimet jatkuvat vuosina 2018–2019 mm. siten, että joidenkin sosiaalietuuksien ja -avustuksien indeksikorotuksista pidättäydytään.

Julkisyhteisöjen rakenteellinen rahoitusasema, josta on vähennetty suhdannetilanteen vaikutus, pysyy alijäämäisenä (kuvio 16). Finanssipolitiikka kevenee erityisesti vuonna 2018, samaan aikaan kun talouden kasvu on jo hyvässä vauhdissa. Vuotta 2019 koskevat veropäätökset tehdään vasta syksyllä 2018, joten ennusteessa on huomioitu vain hallitusohjelmassa linjatut verotoimet. Siten vuonna 2019 julkisyhteisöjen rakenteellinen rahoitusasema pysyy kutakuinkin ennallaan, noin 1 % alijäämäisenä. Vaikka rakenteellinen rahoitusasema heikkenee 2018–2019, Suomi noudattanee EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan vaatimuksia aiemmin myönnettyjen joustojen ansiosta.

Vuonna 2020 finanssipolitiikka kiristyy ilman uusia toimia, ja keskipitkän aikavälin rakenteellisen rahoitusaseman tavoitteen saavuttaminen näyttää mahdolliselta. Vuoden 2020 budjetin valmistelee seuraavien eduskuntavaalien jälkeinen hallitus. Siten vuoden 2020 ennuste on tehty muuttumattoman finanssipolitiikan oletuksella. Myöskään alueuudistuksen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistuksen vaikutusta ei ole arvioitu siihen liittyvän lainsäädännön valmistelun keskeneräisyyden vuoksi.

Kuvio 16.

Julkisen talouden alijäämä supistuu

Valtionhallinnon nimellinen alijäämä pysyy vuonna 2018 samana kuin edellisvuonna, ja ennustejakson loppuun mennessä se supistuu 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Muutosta vuoteen 2017 verrattuna hämärtävät valtion kyseisenä vuonna saamat kertaluonteiset suuret veroerät. Valtiontalouden vahvistuminen ennustejaksolla johtuu pitkälti taloudellisen toimeliaisuuden aikaansaamien välillisten verojen kertymän kasvusta ja menosopeutuksesta. Valtion kokonaismenot eivät kasva lainkaan vuonna 2019, ja vuonna 2020 ne kasvavat huomattavasti valtion kokonaistuloja hitaammin. Tulonsiirrot valtiolta muille julkisyhteisöille ovat vuonna 2018 samansuuruiset kuin edellisvuonna, ja ne pienenevät vuosina 2019–2020.

Paikallishallinnon rahoitusasema alkaa jälleen heikentyä ennustejaksolla. Kuntien valtiolta saamia tulonsiirtoja pienentävät mm. kilpailukykysopimukseen liittyvä valtionosuuksien vähennys sekä valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus. Toisaalta kilpailukykysopimus alentaa edelleen kuntien työvoimakustannuksia. Hallitusohjelman mukaiset, kuntien tehtäviä vähentävät toimenpiteet pienentävät sekä kuntien menoja että valtionosuuksia. Kuntien järjestämän varhaiskasvatuksen maksujen alentamisen vaikutusta kompensoidaan kunnille korottamalla niiden yhteisöveron jako-osuutta.

Työeläkelaitosten vuodesta 2007 alkanut nettoluotonannon supistuminen jatkuu vuosina

2018–2020. Ylijäämää supistavat eläkemenojen nopeahko kasvu sekä toisaalta alhaisen korkotason aikaansaama omaisuustulojen hidas kasvu. Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema säilyy ennustejaksolla hieman ylijäämäisenä, mutta ylijäämä pienenee asteittain kohti tasapainoa. Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasemaa vahvistavat työttömyysmenojen pieneneminen, ansiosidonnaisen työttömyysturvan enimmäiskeston lyhentäminen sekä indeksijäädytykset ja etuusleikkaukset.

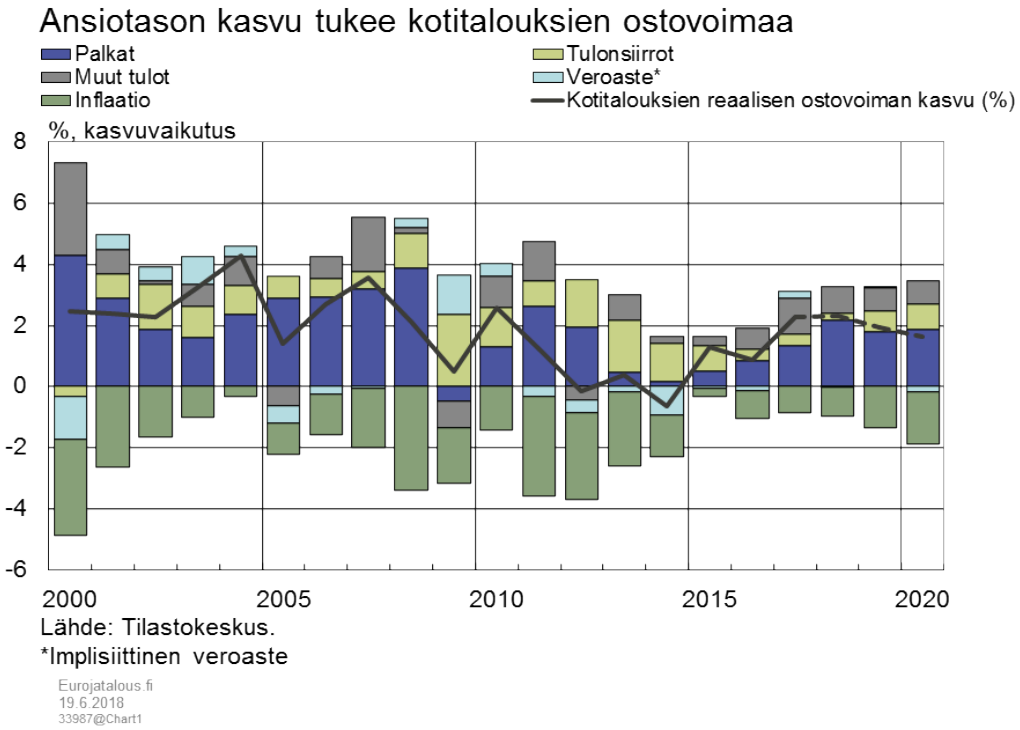
Taulukko.

% BKT:stä	***2016***	***2017***	***2018^{e}***	***2019^{e}***	***2020^{e}***
Julkisen sektorin nettoluotonanto	−1,8	−0,6	−0,8	−0,6	−0,3
Valtio	−2,7	−1,7	−1,7	−1,1	−0,6
Kunnat	−0,4	−0,1	−0,3	−0,4	−0,4
Sosiaaliturvarahastot	1,3	1,2	1,1	0,9	0,7
Perusjäämä	−0,7	0,4	0,1	0,2	0,5
Rakenteellinen rahoitusasema*	−1,2	−0,3	−1,0	−1,2	−0,8
Tulot	54,2	53,2	52,1	51,3	51,3
Menot	56,0	53,7	52,9	52,0	51,6
Kokonaisveroaste, % BKT:sta	44,1	43,4	42,5	41,9	42,0
Velka (sulautettu, EDP)	63,0	61,4	60,1	59,4	58,2
Vuosimuutos, %	***2016***	***2017***	***2018^{e}***	***2019^{e}***	***2020^{e}***
Julkisen kulutuksen volyymi	1,8	1,3	0,6	0,1	0,7
Julkisten investointien volyymi	5,8	−2,9	2,2	0,5	0,4
* Suhde BKT:n trendiin.					
Lähde: Suomen Pankki.					

Julkisen velan kasvu hidastuu ja velkasuhde pienenee

Suotuisan suhdanteen myötä julkisyhteisöjen sulautettu velka suhteessa BKT:hen laskee alle 60 prosentin rajan vuonna 2019. Näin ollen vuonna 2019 Suomi alittaa kummatkin EU:n perussopimuksen mukaiset viitearvot eli 3 prosentin julkisen talouden alijäämän suhteessa BKT:hen sekä 60 prosentin sulautetun julkisen velan suhteessa BKT:hen. Euromääräinen julkinen velka jatkaa kuitenkin kasvuaan ennustejaksolla, mutta BKT:n kasvu ja alhaiset korkomenot pienentävät julkisen velan suhdetta BKT:hen (kuvio 17).

Kuvio 17.

Riskiarvio: Protektionismi uhkaa viennin kasvua

Suomen talouskasvu nojaa lähivuosina edelleen sekä kotimaisen että ulkomaisen kysynnän kasvuun. Suurimmat riskit ennakoitua heikommasta kehityksestä tulevat kansainvälisestä toimintaympäristöstä, jossa poliittinen epävarmuus on jälleen lisääntynyt. Jos ulkomaiset riskit eivät kuitenkaan realisoidu, kotimainen kulutus ja investoinnit voivat kehittyä lyhyellä aikavälillä odotettua paremminkin.

Epävarmuus euroalueen lähivuosien talouskasvun jatkumisesta on kasvanut. Joissakin euroalueen maissa, varsinkin Saksassa, on kevään aikana nähty jo merkkejä suhdanteen kypsymisestä. Suurimmat talouskehityksen riskit johtuvat kuitenkin poliittisen epävakauden lisääntymisestä ja

protektionismin kasvusta.

Italian poliittinen kriisi jatkuu. Sijoittajien epäluottamus tulevan hallituksen ohjelmaan on nostanut Italian valtionlainojen korkoja nopeasti. Korkojen nousu ja mahdollinen varainhankinnan vaikeutuminen uhkaavat varsinkin maan ennestään heikkoa pankkijärjestelmää, jolla on myös hallussaan paljon kotimaisia valtionlainoja. Italian pankkisektorin vaikeudet voivat kärjistyessään uhata koko euroalueen rahoitusjärjestelmän vakautta. Italian poliittinen kriisi on näkynyt euron heikkenemisenä.

Myös Ison-Britannian EU-eron seuraukset uhkaavat edelleen heikentää euroalueen kasvunäkymiä. EU-eron vaikutuksia on tosin vaikeaa arvioida etukäteen tapahtuman ainutkertaisuuden vuoksi.

Yhdysvallat otti kesäkuun alussa käyttöön tullimaksut teräksen ja alumiinin tuonnille EU-alueelta, Kanadasta ja Meksikosta. Yhdysvaltain markkinoiden osuus Suomen teräksen viennistä on vain noin 3 %, mutta entistä suurempi osa teräksen tarjonnasta voi lähitulevaisuudessa ohjautua Suomen terästeollisuuden tärkeille markkina-alueille Eurooppaan. Mahdollinen ylitarjonta laskisi teräksen hintoja ja heikentäisi suomalaisyritysten kannattavuutta. Yhdysvaltain pyrkimykset maailmankaupan rajoituksiin sekä kauppakumppaneiden vastatoimet myös kasvattavat uhkaa laajamittaisemmasta kauppasodasta, joka huonontaisi maailmantalouden kasvunäkymiä pitkäksi aikaa.

Suomen viennin näkymät riippuvat vientimarkkinoiden kasvun ohella Suomen viennin kustannuskilpailukyvyn kehityksestä. Syksyn ja talven palkkaratkaisut olivat sopusoinnussa koko talouden tuottavuuskehityksen kanssa, mikä tukee kustannuskilpailukyvyn säilymistä. Suotuisa suhdannetilanne ja työmarkkinoiden nopea kiristyminen kasvattavat kuitenkin painetta ennustettua suurempiin palkankorotuksiin.

Oma vaikeutensa on kustannuskilpailukyvyn vaikutusten arvioimisessa. Kilpailukyvyn paraneminen näkyy viennin markkinaosuuksissa täysimääräisesti vasta viipeellä. Niinpä vienti voi vielä kasvaa selvästi odotettua nopeammin, etenkin jos maailmantalouden noususuhdanne pitkittyy.

Hyvä suhdannetilanne yhdistettynä yritysten keveisiin rahoitusoloihin voi houkutella yritykset investoimaan odotettua enemmänkin. Investointien kasvu voi yllättää varsinkin metsäteollisuudessa, jossa on esitetty alustavia suunnitelmia useista uusista tuotantolaitoksista tai niiden laajennuksista.

Asuntorakentamisen korkeasuhdanne jäähtyy perusennusteen mukaan hallitusti, mutta rakentamisen suhdannekäänteestä voi tulla odotettua rajumpikin. Asuntotuotanto reagoi usein

suhdannekäänteisiin nopeasti. Suhdanneherkkyyttä lisää entisestään se, että merkittävästä osuudesta uuden asuntotuotannon kysynnästä vastaavat sijoittajat.

Hyvä työllisyyskehitys kasvattaa kotitalouksien tuloja varsinkin kuluvana vuonna. Työllisyyden paraneminen ruokkii myös kuluttajien luottamusta, joka on pysynyt jo kuukausia ennätysluvuissa. Yksityinen kulutus voikin kasvaa odotettua nopeammin siitä huolimatta, että kotitalouksien säästämisaste on jo alhainen ja kotitaloudet ovat valmiita kuluttamaan yli tulojensa.

Kotitalouksien velkaantuminen kasvattaa kuitenkin talouden suhdanneherkkyyttä. Alueelliset erot sekä velkaantumisessa että varallisuuden kehityksessä ovat kasvaneet. Kasvukeskuksien kotitaloudet ottavat entistä suurempia asuntolainoja samaan aikaan kun syrjäisemmillä seuduilla kiinteistöjen arvot ovat laskeneet. Kotitalouksien haavoittuvuus korkotason nousun, asuntojen hintojen laskun ja talouden suhdannevaihteluiden suhteen on kasvanut.

Viitteet

1. Luku saattaa jonkin verran yliarvioida kotitalouksien osuutta taloyhtiöiden velasta, sillä arvioitua suurempi osa uusista asunnoista on saattanut mennä asuntosijoittajille. ↑
2. Palkansaajakorvauksiin luetaan palkkasumman lisäksi työnantajien yhteenlasketut sosiaaliturvamaksut. ↑
3. Yksikkötyökustannukset on tässä laskettu kansantalouden tilinpidon mukaisten palkansaajakorvausten ja kiinteähintaisen BKT:n suhteena. Ne voidaan laskea myös käyttämällä tietoa palkansaajien ja työllisten määristä, jolloin ne supistuisivat vielä vuonna 2018. Yksikkötyökustannusmittarien välille muodostuu tällä hetkellä poikkeuksellisen paljon eroa, sillä yrittäjien määrän merkittävän supistumisen myötä palkansaajien lukumäärä kasvaa selvästi työllisten lukumäärää nopeammin. ↑

Asiasanat

ennuste, inflaatio, investoinnit, kotitaloudet, kulutus, Suomi, taloustilanne, työmarkkinat, ulkomaankauppa, yksityinen kulutus, yritykset